

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ЖЫЙЫЛЫ

Къабарты-Малкъарны къыраллыгыны 95-жыллыгы кенг, къууанчлы да белгиленирикди

1 сентябрьде Къабарты-Малкъар Республиканы къыраллыгыны 95-жыллыгын белгилеу бла байламлы Юрий Кокон кенгертген жыйылыу бардыр-ганды. Аны ача, КъМР-ни Башчысы байрамга дери айдан аз заман къалганын эсертгенди.

«Биз бу дата бла байламлы халкъларыбызны бирликлерин, аланы мамырлыкъга, келишиулюкте итинулюклерин кючлендирге борчлубуз. Биогюнюкте, Россейге тыш къыралланы жанларындан басым уллу болган кезиуде, аны магъанасы бютюн эседи. Шендю айырылуны аллында халны бузарга сойгенле бардыла.

Аны ючюн бу ишлеге жуаппы кезден къарарга керекбиз. Шарт жумушлагъа энчи эс бурургъа борчлубуз. Хар затха да - санитар тазалауа, жер-жерлени, орамланы, парклары, скверлени тапландыруа, туризм, промышленность эм башха кёрмючлени тап къурауа, маданият-солуу мероприятиялары заууклу ётдюрюге, къоркжуусулукъга - тынгылы магъана берирге жаш адамла, ветеранла, хар ким да къууанчыра республикабызны бийик даражада кёргозторге тийшлиди, - дегенди КъМР-ни таматасы.

Байрамны бардыруу жаны бла къурау комитетни башчысы **Николай Мартынов** байрамны программасы министерстволандан бла ведомстволандан, шахарладан бла районладан предложенияла эсге алынып жарашдырылганын билдиргенди. Анга кеп культура, жамауат-политика

мероприятияла киредиле, ала регионну битеу жерлеринде ётдюрюлюкюле. Алай бла 31 августда 11:00 сагъатда Медицина колледжни корпусуну ремонтдан сора къууанчлы халда ачыллыкъды. 14:00 сагъатда Суратлау искусстволаны музейинде «Нальчик – соймекликни тарыхы. Юйюор альбом» атлы сурат кёрмюч, 15:00 сагъатда Миллет музейде КъМР-ни Художниклерини союзуну кюзге аталган чыгъармаларыны кёрмючлери боллукъдула.

1 сентябрьде байрам ишле эрттенликде сагъат тогузда башланырыкъдыла. Бу заманда, тереде бола келгенича, битеу школада ачыкъ дерсле, лекцияла, ушакъла бардырыллыкъдыла. Бу кюн сабий чыгъармачылыкъны «Солнечный город»

академиясы да ишлеп тебирерикди.

Сагъат онда ёмюрлюк отха полле салынырыкъдыла, ол хар байрамда да аде-тибизди. Андан сора жыйырма минутдан Къабарты орамда жаяу жюрюу зонаны ачарыкъбыз. **11 сагъатда** Культура эм искусство колледжде Искусстволаны Север Кавказ институтнда къуралган музыка кадет корпус ишлеп башларыкъды, аны ачылыуна РФ-ни Культура министерствосуну келечилери бла Уллу театрыны секстетиде къатышырыкъдыла. Ала кадет корпусха киргенлени къалай окуруулары, жашарыкълары бла шагъирейленирикдиле, концертте къарарыкъдыла.

12:00 сагъатда Правительствода къырал саугъала берилликдиле. Бир сагъатдан ипподромда Эл мюлк министр-

ствону башламчылыгы бла «Элбрусну кубогу» деген чариш къураллыкъды, анга битеу атчыла чакъырыладыла, хорлагъанла саугъаланырыкъдыла. Бу заманда, дагыда, «Восток» кинотеатрыны аллында урушну эм уруну ветеранларыны эмда сабий музыка школлары хорлары концерт кёргозтюрюкюле.

13:00 – 15:00 сагъатда Абхазия майдан-да эл мюлк, промышленный предприятияны эм миллет арбалзаны кёрмючлери боллукъдула. Мында турист кластерибизни юсюнден билдирича энчи кёрмюч да къуарыкъбыз. Баш концерт Келишиулюкню майданында ингирде жетини жарымында берилликди. Байрам ишле **20:00 сагъатда** салют бла бошаллыкъдыла, деп билдиргенди докладчы.

Культура министр **Мухадин Кумахов** культура жаны бла къалай ишле бардырыллыкларыны юсюнден толуракъ айтканды. Алай бла башха сагъанылган Суратлау искусстволаны музейинде боллукъ кёрмюч шахарны тарыхына, ол архитектура жаны бла биогюнюкте дери къалай тюрлене келгенини юсюнден суратланы болушлуклары бла хапарларыкъды. «Свой стиль» студия уа онбеш художникни тамашалыкъ табийгъатызыны, аууларыбызны, аууларыбызны юслеринден ишлерин кёргозтюрюкю.

Ахыры 2-чи бетдеди.

КЕНГЕШ

Жай лагерьеле сабийлени солууларын къурауа - къаты контроль

Юрий Кокон бу кюнде КъМР-ни Правительствосуну юйюнде бардырган кенгешде сёз саулыкуну кючлеу жай лагерьеле сабийлени солууларын къурауа контрольну кючлендирюню юсюнден барганды. Быйыл республикада 15 минген аслам сабий солурукъду. Аладан 8 минг чакълы бири къолайсыз юйюрлендиле. Тёрт ишчи къауумдан къуралган энчи комиссия лагерьеле барып, алада аш-азыкъ, ичер суу, медицина жумушла, къоркжуусулукъ не халда болганларын дайым да тинтип, билип турады.

КъМР-ни Башчысы, пландан тышында, тинтиуле бардырырга, алаага Роспотребнадзору жер-жерли управлениасында, право низамны сакълауу органларында да ишлегенлени къатышдырырга кереклисин эсертгенди. Сабийлени жай солууларын къурауа ёлпюрге белгиленген ахча 213 миллион 109 минг сомду.

Республикада уллу объектленден бирини – Перинатал араны-къурулушу къалай барганыны юсюнден КъМР-ни къурулуш эмда ЖКХ министри **Анзор Тутуков** билдиргенди. Бусагъатда баш

блоклары айтландыруу ишле бара турадыла, мекямы тыш къабыргалары тышланып бошалгандыла, инженер коммуникацияла салыннгандыла. Тийресини 85 проценти да тапландырылганды.

КъМР-ни Правительствосуну келишимде белгиленген ишле заманында

тамамланырларын эмда белгиленген ахча да чырмаууз берилирин жалчытырга буорулганды. Башха ишле бла бирге медицина оборудованианы да салып башларга кереклиси айтылганды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Ыспас къагъыт

Тау лыжа спортну бла сноубордну федерациясы КъМР-ни башчыларына ыразылыгын билдиреди

Россейни Тау лыжа спортну бла сноубордну федерациясыны президенти Л.В.Мельников КъМР-ни Башчысы Юрий Коконну аты бла письмо жибергенди. Анда былай айтылды: «16-17 июльда Минги тауну тийресинде жашланы бла кызыланы араларында тау лыжа спортдан «Элбрусну таулары» деген Битеуроссей жай эришиуле кеп замандан бери биринчи кере бардырылгандыла. Ала жайда сезонланы араларында бардырылган бек уллу спорт оюнадыла. Кеслерине да къыралны 15 регионундан 250 жаш лыжачы къатышанды. Аланы араларында жыл санлары 12-ден башлап 20-га жетгенле да бар эдиле.

Россейни Тау лыжа спортну бла сноубордну федерациясыны сизге ол башында сагъанылган ишни къуарарга эмда бардырырга болушлукъ этгенигиз ючюн ыразылыгын билдиреди. Бирге ишлеуеюбюз мындан ары да хайырлы боллугуна, тау лыжачы спортчулаа да тутхучулукъ этилгенлей турлугуна ышанабыз».

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Къабарты-Малкъарны къыраллыгыны 95-жыллыгы кенг, къууанчы да белгиленирикди

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

20:00 сагъатда Абхазия майданда КъМР-ны алтын фондундан эски, жангы да киноланы кёргозтот башларыкъдыла. Бу проектни чеклеринде къараучуланы октябрьге дери республикада эм бизни артистперибизни къатышулары бла алынган фильмле бла шагъырей этерикбиз, дегенди министр.

Нальчикни жер-жерли администрациясыны башчысы Арсен Алакаев кесини докладында аслам эс Къабарты орам къалай тюрленгенни юсонден билдирюге бергенди. Алай ол анда бардырылык байрам ишлеге кере талай кесекге юлешинирикди: эсгерулене, сабийлики, спорт орамлары эмда концерт майдан. Эсгерулене орамы неда, башха айтханда, арт-зона аны Кешоков атлы орам бла тубеген жеринден башланьрыкъды, мында концертле, кёрмючле боллукъдула. Сабийлики орамы алайдан «Победа» кинотеатрга дери созулукъду, мында гитчеле ойнарча онгла къураллыкъдыла, аниматорла, клоунла ишлерикдиле,

къошакъ билим беруу учреждениядан устазла декоратив-прикладной искусстводан мастер-классла кёргозтюрюкдюле. «Победа» кинотеатрны тийресинде «Нальчик-мени сыйген шахарым» деген концерт къураллыкъды, поэзияны сыйгенле уа микрофонда назмула окъуяллыкъдыла. Спорт кесегинде жаш гимнасткала усталыклары кёргозтюрюкдюле, шахматчыла бла шашкачыла тубеширикдиле. Модаланы фестивалы да сейир боллукъду.

Юрий Александрович орамда жангыртуу ишле не халда болганлыгын, ала салынган болжалга кере бошаллыклары бла къалкылары да билерге сыйгенди. Администрацияны башчысы ала белгиленген заманга ремонт ишлери бошарга жетиширликерине ышандырганды.

КъМР-ни Правительствосуну Председатели орунбасары - билим беруу, илму эмда жаш тёлнюно ишлери жаны бла министр **Нина Емузова** уа Билимини кюннюне жораланган мероприятияла битеу

школлада бардырылыклары, ала сагъат онда бошаллыклары айтханды. Алай бла окъуучуланы шахарда къуралган байрам ишлеге къатышыргъа онлары боллукъду.

Къоркуусузлукъну сакълар ючюн, аскерчиле, ич ишлени, ЧОП-ланы, халкъ эм къазакъ дружиналаны келечилери жууаплы боллукъдула. Энци состав бусагъатда хазырануладады, бу жаны бла чурум чыкъмазча юч мингден аслам адам ишлерикдиле.

Юрий Коков докладланы къабыл кёргенди. Программа бек сейирди. Алай байрам ишлени бир биригиз бла келишип бардырыгъыз, ала бары да бир заманга тышоп къалмазча. Арта мероприятиялары ёдюрюно заманлары тюрленерге, ахыр кюнде аланы бир къауумлары кетелирип, башхалары къошулурга да боллукъдула. Бу планы бусагъатда мурдорга алабыз, арта тюрленюлеге кере этербиз нени да, дегенди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Документле

Къабарты-Малкъар Республиканы Адамланы иш бла жалчытыргъа себеплик этиу жаны бла республикалы координация комитетини къауумна тюрленюле кийириюно юсонден Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну

БЕГИМИ

2016 жыл 29 июль Нальчик ш. №134-ПП

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосу **БЕГИМИ** этеди:

Къабарты-Малкъар Республиканы Адамланы иш бла жалчытыргъа себеплик этиу жаны бла республикалы координация комитетини Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну 2015 жылда 6 июльда чыгарылган 142-ПП номерли бегими бла къабыл кёрюлген къауумна былай тюрленюле кийирирге:

а) Республикалы координация комитетни къауумна бу адамланы къошарга:

Инжижиков С.М. - Къабарты-Малкъар Республиканы билим беруу, илму эмда жаш тёлнюно ишлери жаны бла министрлини орунбасары

Кажоров Х.Х. - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Социал политика, уруну эмда саулык сакълау жаны бла комитетини председатели (ырызыйлыгына кере);

б) Республикалы координация комитетни къауумнунан **З.М.Багжноквановы, А.В.Кириллини** кетерирге.

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Председатели **МУСУКЛАНЫ А.**

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну

БУЙРУГУ

2016 жыл 1 август Нальчик ш. №400-ПП

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла къырал комитетине бойсунган «КъМР-де СМ-ни учрежденияларыны ишлерин жалчытыучу комплекс ара» къырал казна учрежденияны атын Къабарты-Малкъар Республиканы «КБР-Медиа» къырал казна учреждениясына тюрлендирерге.

2. Къабарты-Малкъар Республиканы Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла къырал комитети Къабарты-Малкъар Республиканы Финансла министрствосу эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Жер эм ырыскы бла байламлы халланы министрствосу бла бирге Къабарты-Малкъар Республиканы аты бу буйрукъну 1-чи пунктунда тюрлендирелген къырал казна учреждениясыны уставын тюзетилене эсге алуу бла бир атыны ичинде жангыдан жарашдырыргъа эмда къабыл кёрюрге керекди.

3. Бу буйрукъ къалай толтурулганына контроль этиу Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Председатели орунбасары **В.М.Битоковну** боюнуна салынады.

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Председатели **МУСУКЛАНЫ А.**

Жаш тёлню форум

Проектлерин къорууларыкъдыла, грантла ючюн эриширикдиле

Бююн Пятигорскда Шимал Кавказны жаш тёлнюно бек маганалы форуму - «Машук-2016» - башланады. Быйыл ол жетинчи кере бардырылады. Анга бир заманда да болмаганча кеп заявка келгенди - 5328. Аладан 2,5 минги сайланганды. Мында Россейни башха субъектлеринден, дагыда Юг Осетиядан бла Грузиядан да 120 адам келирин сакълайдыла.

Эки ыйыкны ичинде тири жашла бла къызла танышыргъа эмда шүех болурга онг табарыкъдыла, аны бла бирге сейирлик эмда атлары айтылган адамла бла тубеширикдиле, тематикалы тренинглеге, пресс-конференциялага къатышы, билимлерин ёсдюрюкдюле. Дагыда

алгынны форумлага къатышханланы жашауда жетишимли бардырылган проектлери бла шагъырейленерикдиле. Тереде болганыча, форумун белгили россейли политикале, жамауат къуллукъчула, бизнесменле, спортчула, артистле, жырчыла жокъларыкъдыла.

Алгын жылладача, жаш адамла проектлерин къорууларыкъдыла, 125 грант ючюн эриширикдиле (хар бири 2,5 миллион тутхан 20 грант организациялага, предприятиялага, 300 мингшер сом турган 75 грант, 400-мингсомлукъладан жыйырма эс эмда 500-мингсомлукъладан онусу энци адамлага бёлюнгендиле).

Жаны шарт: проектлени къоруула-

анлага багъа берюге баш экспертлеча округну регионларыны иш бериучюлери къатышырыкъдыла. Дагыда форумга проектлери болмаган жаш адамла да биринчи кере келликдиле. Аланы мында муратлары кесерини хунерликлерин кёргозтюдю.

Биринчи сменни (5-12 август) баш темалары быладыла: «Социал предпринимательство», «Бизнес кенгиле», «Жаш тёлнюно чыгармачылыгы». Экинчи сменге уа «Информация болум», «Жаш тёлнюно алчылары» эмда «Граждан общество» деген ызаланы тутханла жыйыллыкъдыла. Ол, форум саулай да, 19 августда жабыллыкъды.

АШЫРЫУ

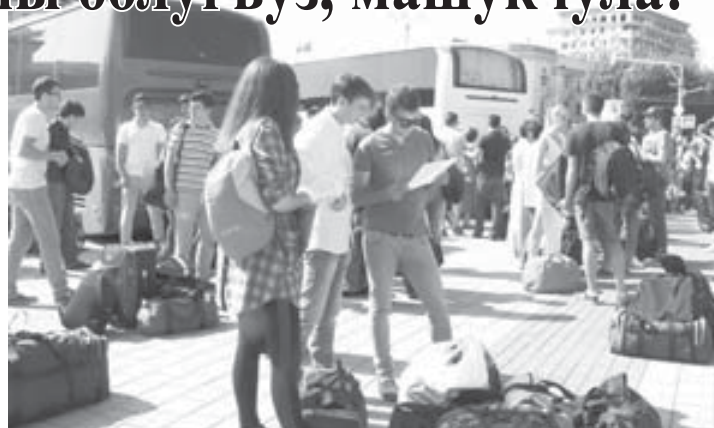
Бет жарыкълы болугъуз, машукчула!

Тонене Нальчикден Пятигорск шахарга юч уллу автобус бла 125 жаш бла къыз кетгендиле. Ала эки ыйыкны ичинде Шимал Кавказны жаш тёлнюно «Машук-2016» форумуну ишини къатышырыкъдыла.

Республикалы кеп функциялы жаш тёлню арада социал проектлени юслери жаны бла бёлюмню таматасы Екатерина Суркова билдиргенге кере, биринчи сменге 125 адам барады. Ала бары да бизнес бла байламлы проектлерин элтедиле.

«Жетинчи августда уа Къабарты-Малкъар Республиканы кюнню белгиленирикди. Бу жол биз биринчиле некбиз? Жетинчи регионбуз да-аны ючюн. Сёзсюз, ол ише барыбыз да тынгылы хазыранганбыз. Машукга барырдан алгъа бир ненча кере тубешип, сёлешгенбиз, ол угъай да, жараула да этгенбиз. Ол кюн республиканы оючулары, атлары айтылган артистлерибиз да ары келликдиле. Прохладна, Черек, Зольск муниципал районланы келечилери уа къошла къуарарыкъдыла», деп билдиргенди ол.

Жолгъа атланган бир къауум жаш адам бла ушакъ да этгендиле. Къашхатау элден Ёлмезланы Арсен мындан ары автомобиль бизнес бла къореширге мурат этгенни айтханды, запчастыла сатуу жаны бла проект жарашдырганды. Ол Белгородну университетини Нальчикде экономика факультетин бошаганды, форумга биринчи кере къатышады.

Аны нёгери Бакуланы Хасан а Огъары Малкъарданды. «Анда къалай болганын, боллугъун да билмейме, мени проектим а автомобильлени бузулган жерлерин тюзетиу бла байламлыды. Нальчикде автодорожнны училешени бошаганма, автоэлектрик усталыкъ алганма.

Сёзсюз, ол муратыма жетерге болушур деген акъылдама. Анда лекцияла окъулулукъдула, алагъа да бек сыйлоп тынгыларыкъма. Къысхасы, биз ары заманыбызны ёдюрюрге угъай, хар затны да кёрюп, хар затха да къарап, сынау да жыйышдырыргъа барабыз», дегенди Хасан.

Бизни коллегабыз Никита Маевскийни проекти уа республиканы районларында

гитче футболну айнытуу бла байламлыды. «Биз тюрлю-тюрлю эришиуле, форумла бардырыкъбыз, спортну, саулыкълу жашау халны бардырыуу магъанасын асламлагъа, бютюнда бег а ёсюп келген тёлнюлеге аныглатырыкъбыз», дегенди ол.

Камилла Табулдинова да Машукга биринчи кере барады. Ол ары саулык сакълау бла байламлы проектни элтеди. «Аны алыкъа ахырына жетдирген да болмам, алай форумда атлары айтылган адамла лекцияла окъурукъдула, мастер-классла кёргозтюрюкдюле да, сынау жыйышдырып, ишмини бютюн тынгылы этерме, деп ышанама», дегенди ол.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратны автор алганды.

Олимпиада

Рио-де-Жанейрода - спорт байрам

Рио-де-Жанейрода жай Олимпиада оюна кыуанчы халда ачылганды. Жылны эм уллу, даражалы да спорт эришулери хар заманда да быллай уллу байрам бла башланычудула.

Алай Росейни жыйымдык командасыны ары иги да азайтылган кыаууму барганды. Допинг бла байламлы чыккыган кыаугаланы хаталарындан Оюнгага бизден жангыз да 271 адам кыатышырыкды. Алай атлетерибиз барысы да

майдалла ючюн эриширге толу хазырлыкдадыла. Сакланганыча, росейлиле битеукоманда зочётда эм кючю беш команданы санына кирирге керекдиле.

Алай бла «Маркакнаны» башында Олимпиада отну айтхылык футболчу Пеле жандырганды, Росейден а белгини волейболчу Сергей Тетюхин элтгенди. Бу оюна аны спорт жолунда алтынчыдыла.

Риодагы Олимпиада оюна Юг Американы жеринде биринчи кере

бардырыладыла. Бразилияда эм кеп майдал боллукду: спортну 28 тюрлюсюнден 306-сы, аланы алыр ючюн битеу да онбир минг спортчу юреширкиди.

Оюнланы календары

День недели	ср	чт	пт	сб	вс	пн	вт	ср	чт	пт	сб	вс	пн	вт	ср	чт	пт	сб	вс	Медали всего
Август	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
Вид спорта																				
Церемонии	Открытие																			Закрытие
Бадминтон															1	1	2	1		5
Баскетбол																		1	1	2
Бокс												1	1	1	1	1	1	3	4	13
Борьба вольная															3	3	2	2	2	12
Борьба греко-римская												2	2	2						6
Велоспорт								2	1	2	2	1	1	3			2	1	1	18
Водное поло																	1	1		2
Волейбол																		1	1	2
Гандбол																		1	1	2
Гольф												1						1		2
Гребля академическая								2	4	4	4									14
Гребля на байдарках и каноэ							1	1	2					4		4		4		16
Дзюдо				2	2	2	2	2	2	2	2									14
Конный спорт							2			1			1		1		1			6
Лёгкая атлетика											3	5	4	5	5	4	6	7	7	47
Настольный теннис								1	1						1	1				4
Парусный спорт												2	2	2	2	2				10
Плавание				4	4	4	4	4	4	4	4		1	1						34
Пляжный волейбол															1	1				2
Прыжки в воду				1	1	1	1					1		1		1		1		8
Прыжки на батуте										1	1									2
Регби-7						1			1											2
Синхронное плавание														1				1		2
Современное пятиборье																	1	1		2
Спортивная гимнастика						1	1	1	1			4	3	3						14
Стрельба				2	2	2	1	2	1	2	2	1								15
Стрельба из лука				1	1					1	1									4
Теннис											1	1	3							5
Триатлон																				2
Тхэквондо																				8
Тяжёлая атлетика				1	2	2	2	2		2	1	1	1	1						15
Фехтование				1	1	1	1	2	1	1	1	1								10
Футбол																	1	1		2
Хоккей на траве																1	1			2
Художественная гимнастика																		1	1	2
Итого:	0	0	0	12	14	14	15	20	19	24	21	22	17	25	16	23	22	30	12	306

Хазырланыу

Энчи комиссия тынгылы тинтеди

Бахсан муниципал районну администрациясыны башчысыны «Билим бериу организацияланы 2016-2017 жангы окуу жылгга

ни да жангыртхандыла. Быйыл школаны асламысында терезелени, эшиклени, пол кыангаланы эм суу быргыяланы

эм 2016-2017 жылны кюз артына бла кыыша хазыр этиуню юсюнден» 2016 жылда 13 июльда чыгарылган 147- номерли бегимине кере, ведомстволу комиссия кыуралып, районда сагынылган объектлени болумларын тинтирикди.

Бююнлюкде билим бериу учрежденияланы асламысында сюртоу-бою ишле бошалгандыла. Жыйылыула бардырылган эмда спорт залланы, арбазланы, башха жерле-

да алышдыргандыла. Аны бла бирге жылытуучу системагга да кыаралганды. Билим берген учрежденияланы барында да кыорккыуусулуккы жалчытырча мардалагга келишген буруула бардыла.

Комиссия ишин 11 августха дери бардырылды. Андан сора билим бериу учрежденияла хазыр болганларына бла болмаганларына акла жарашдырыллыкдыла.

Бизни корр.

Игиленириу

Ырхы талагъан жолла тюзетиледиле

Белгилисича, быйыл жауунлу жыл болганды. Аны хатасындан ырхыла келип тау элдеде бичениликке баргъан жолланы тозурутхандыла. Былай бир заманда да болмаганды дерчады, машина угъай, адам да кючден жорюйдю.

Аны бла байламлы бу кюнде Тебен Чегемде халлы тюзетиу кыстау ба-

рады. Энчи техника элден узакъ болмай Агъач-Ара деген жайлыккыга баргъан жолну жангыртады. Элни администрациясыны башчысы Кыонакъланы Илияс айтханнга кере, кысыха заманда башха учаскалагга да кыаралыккыды.

БАЙТУУГАНЛАНЫ Исмайыл.
Сурат авторнуду.

Жашау кезиулері

Гулаланы Башир 1936 жылда 25 сентябрьде Кенделенде тууганды. Школну сюргонде 1953 жылда бошап, Къазахстанда Чимкентде педагогика институтха киргенди. Ата журтубузга кьайтханда, школда ишлеп башлайды.

1958 жылда И. Судаковну коммиссиясы Москвада малкъар студияда окургъа жашла, кьызла айыргъанда, аны да сайлайдыла. Алай ол ары баралмайды, ишлей турганлай, КъМКЪУ-ну филология факультетинде билим алады.

1964 жылда Баширни республика радиогъа чакьырдыла. Анда диктор болады. Бир кесекден аны малкъар берилени бълуюню таматасына саладыла. Ардаракьда телевидениягъа кечюп, адабият берилени редакторуну къуллугъундан баш редакторгъа дери ёседі. 1974 жылдан башлап 1993 жылда дунясын алышынчы уа Къабарты-Малкъарны Журналистлерини союзуну правленини таматасыны орунбасары болуп тургъанды.

Кишилик ышаны бар эди

Атасы Локъман иш кёлло, жамуатда намысы журюген, таза ниетли, жарыкъ таулу киши эди. Башир, анга ушап, ачыкъ жюрекли, халал, къуанча, бушууда да тенглерине билеклик этерге хазыр жаш болгъанды. Табийгъат аны жаланда ич дунясын ариу этип кьоймай, сыфатын да ким да сукъланырча ишлеген эди. Аны кьарамында, бетинде аны адамлык шартларын чертген кишилик ышаны бар эди – жумушаклыгы бла бирге кьайда да тюзлюкню кьорууларгъа хазырлык.

Чыгъармачылык жолу уа 1961 жылда «Шуёхлукъ» альманахта басмаланган «Мени тенгим Азрет» деген хапардан башланганды. 1964 жылда уа «Тау этегинде» деген энчи китабы чыкьгъанды, авторну кесин, окъуучулары да къуандырып. Андан сора да, бир талайын жазгъанды.

Окъуучулары жюреклерине элтген жолчукъ

«Жаяу жолчукъ» деген китабына анга кирген повестни атын атагъанды. Ары дагыда юч хапар киредиле: «Къуш уя», «Булбул», «Эки тюбешу». Чыгъарма керти сиймеклини, шуёхлукъну, ариу эсгерилени юсюнденди. Анда сезимне кертичи болгъан адам не тюрлю жашау чойреликден да таза чыкьгъаны бек иги кёргозтоледі.

Баш жигити Сакинатды. Немислиле элге киргенде, партизанга чыкьгъан жигит тасхачы кьыз. Аны суратлай, повестни ал сезюнде автор былай жазады: «Бу адамны бет сыфатында бир бири бла арталдыла келишмеген эки белги – кьартлыкъны бла жашлыкъны белгилери- эришген этгенге ушайдыла». Бу сёзлене жашырын магъаналарына тюшонсенг, кьартлыкъ – ол огурулулукъду, сабырлыкъды,

жашау берген кьадар югюн кётуре билиудю. Жашлыкъ а – аны къууанч да, жарысу да келтирген тасхасына бой салмаудю, аны минг бети да сеймурликде демекликиди.

Повестни сюжет ызы бурушлудю: Сакинатны суйгени Омар, окургъа барып, андан башха тишируну алып келди. Ызы бла урушка кетип, бир бутун тас этип кьайтады. Юй бийчеси аны алай кёргенде, кетип къалады. Элге немислиле киргенде, Омар аланы

рына сауут алып, жигитлеча сермешген татлы тенгле Иттииланы Ортабайны бла Смирнов Николайны юслеринден айтады. Ала, бир бирлерин уруш аулагъында тас этип, кеп жыл этгенден сора тюбейдиле. Асламында чыгъармада сюжет ызы эсгерилени бла бусагъат заманны кезиуленип келгени кьурайды.

«Атама сёзюм» деген китапта хапарла уа энчидиле. Жазыучуну усталыгы, хунери да кьалай ёсгени бу чыгъар-

кьара кьайгы салгъан урушка кьажуа болгъанларын кёргозтедиле.

Жалгъан осуят ПИСЬМО

Баширни «Юч апельсин» деген хапары да жюреклени кьозгъагъан чыгъармаладан бириди. Больницада кьыйын ауруп жатхан кьарт тиширугъа келини хуржун келтиреди. Жаш адам- саусузладан бири (хапар аны атындан барады), аны палатагъа кийиреди. Ол

Эсе тутуу**Басымлы жазыучубузну адабиятыбызгъа багъалы кьошумчулугъу**

кьолларындан жоюлады.

Ызы бла кёчюнчюлюк... Азиядан кьайтхандан сора, анасы Майрускан, жашыны кьабырына келип, ол ариуланып, буру да салынып тургъанын кёреди. Ол кьабыргъа элтген жаяу жолчукъда уа Сакинатха тюбейди. Аны ол теплеген эди.

Бу биринчи повести бла автор окъуучулары жюреклерине жаяу жолчукъ тапханы ишексизди. Элдеде аны окъуп, хапарын бир бирге айтмагъан болмаз эди ол жыллада. Шалушкада тиширула, жон иш бла кюрешген жерде, аладан бири - Додулары-Шауаланы Азиза - тынгылай кетип, жюрексинип: «Ах, кюнум кьарангы! Муну кьалай жазалгъанды бу?!» - деп, сейирсингенин айтадыла.

Ташны ата билмеген...

Баширни «Атама сёзюм» деген китабына эки повесть бла бир талай хапар киредиле. «Ташны ата билмеген» деген чыгъарма адеп-къылыкъны, ниет-марданы, ата-аналаны бла сабийлени араларында халланы юсюнденди. Баш жигити ушкуну, хыжыны, отун балтаны, магъадан салтаны да кьолунда тутхан адамды -уруш отуна жашы бла бирге кирип, анда баласын тас этип чыкьгъан таулу киши.

Экинчиси да Сталинградны кьоруулай жоюлады. Кичи жашыны бла атасыны араларында ишленген буруу экисин да тынчайтмайды. Узакъ, жууукъ адамланы байламлыкъларын суратлау бу чыгъарманы ёзегиди. Къан байламлыкъны жюрек жууулыкълукъ озгъан кезиуле не заманда да болгъандыла, алай ол бир заманда да кишини да къууандырмагъанды.

Атны хапары

«Тенгим, кьайдаса?» деген повестьде автор кьыралыбызгъа душман чапханда, кьолла-

малада толук ачыкъланады. Чариледе хорлау ала келген акъ ат кесини юсюнден кеси хапар айтады. Ол сёзюн аны тайчыкълый алып ёсдюрген жылкычы Омарны эсгеруу бла башлайды. Аны жумушакъ башлыкъы бла сабыр кьоллары эсиндедиле.

Заман барса, акъ атны кёлло базынулу болса да, жашыракъла аны оза башлайдыла. Бир кесекден аны орунда чыгъарып, жылкыгъа бошлайдыла. Ол танымагъан адамла арбагъа жегедиле. Аны бла чёрчек жашчыкъ тракторлагъа суу ташыйды. Артада уа, акъ ат ауурдан-ауур бола башлагъанда, аны аулакъгъа бошлап кьоядыла... Кьыргызылы жазыучу Чингиз Айтматовну да мынга ушагъан хапары барды. Адамла кьайда, не жерде жажасала да, аланы турмушлары бирча болса, этген оюмлары, ишлери, халлери да ушаймай кьалмайдыла. Алатауну этегинде отлагъан Гюльсары бла Баширни акъ аты да кьатлайдыла бири бирин.

Атылмагъан патрон

Жазыучуну окъуу дерсликlege кирген «Патрон» деген хапары, кьысха болса да, магъана жаны бла уа не уллу усталыкъ бла жазылгъан чыгъармалагъа да тенгди. Урушдан кьалгъан чунгурда Самат атылмагъан патрон табады. Нёгерти Жамал, от этейик да, атдырайыкъ, дейди. Кьайсы жашчыкъ да алай айтырыкъ туюлюмюдю? Самат а унамайды. Аны алып келип, терек бахчаларында буруу кьатында чунгурчукъ этип, эншиге айландырып басдырады. Сора бютунда мудах болуп: «Мени атамы да быллай окъ бла ёлтюрюген болур эдиле», - дейди.

Атасыз кьалгъан сабийлени уруш кьойгъан жаралары, не кеп заман озса да, ачытханлай турадыла. Окъну алай терен асырап, жашчыкьла сансыз

хуржунда тишируну атындан жарашдырылгъан осуят кьагъыт табылады. Келини кьыйын анасы анга кьол салса сюеди. Тишируу, аны артха кьайтара: «Бизни юйде быллай хуржун болмаучуду», - дейди.

Жарсыугъа, анга ушагъан бедниш ишле боладыла жашауда. Кимни келини, кимни жашы-кьызы, миллетибизге терели болмагъан эриши кьылыкъны алып, чапчук-мюлк, юй-жер юлешедиле. Кьаллай бир керекди адамгъа? Баям, ачыкъ-жалангачлыкъ сынамазча, багъалагъан адамларын къууандырыргъа жетерча бир. Ол а тоймайды.

Хорланмазлыкъ адамлыкъ

«Бууун сагъат» уруш баргъан заманны юсюнденди. Тау элчи юсю бла ётнуп баргъан ач аскерчиледен бирине Юсюню анасы голпан бла бир айран да, халыу гыржын да береди. Аскерчи жаш, кете туруп, бууун сагъатын тешип, столну кьыйырына салып чыгъады. Юсюп, солдатны ызындан жетип, аны кьайтарады. Не кьыйын заман да хорлапмайды адамлыкъны деп, аны юсюнден айтады барады.

«Тызыл тарыны назылары» деген китабына кирген повестьлеринден бирине «Дау» деп атагъанды автор. Бир бирни суйген эки адам, кеп чырмаулагъа тюбеп, юйюрлерин да чачып, сынамазлыкъ затларын сынап, жангъдан тюбейдиле. «Хар адам кеси насыбын кеси ишлейди. Биреу кьурашдыргъан насып -ол биреу, кеси аягына ёнчелеп, санга чурукъ сатып алгъанчады. Битеу кеби жарашса да, кесинг кёрюп алмагъан кийим бир жеринги кьыйнамай амалы жокъду», - дейди повестьни жигитлеринден бири Ариуба.

Бу сёзлене кертиликлерине тюшонмеген болмаз. Дагыбы да: «Адамлыкъ адамсызлыкъ-

гъа, акъыл телиликге, тюзлюк терсликке хорлатханды деген шартны алыкта адам уллу сынамагъанды, билмейди...» - дейди автор.

Баширни «Къачынчы» деген повести мудах жомакъгъа ушайды. Революцияны аллында жыллада жылкычы жаш Зауурбек байны кьызы Зайнафны сюеди. Аны башхагъа бере туруп, той баргъан чакъда, арбазындан алып кьачады. Абрек болуп, андамында бугъуп айланадыла экиси да. Зайнафны юйюрю муслиман топуракъгъа кечерге тебирегенде, анга хапар береди. Ол, баш иесин кьоюп, ала бла барыргъа унамайды. Болсада ата-анасы кетгенден ары, алагъа тансыкъдан, ауруп башлайды. Экиси да Тюркге тебирейдиле. Зайнаф жолда ёледи. Зауурбек а, кеп кьыйынлыкъла да кёрюп, тыпыр ташына кьайтады.

Повестни хапарлау халы, тюрлю-тюрлю жерле, кьыралда алышындыра баргъан сюжет ызы да уллу чыгъармагъа тартадыла. Болсада автор аны повестьлей кьыйгъанды.

Тау къушну балалары

Бу кьысха айтыуда жазыучуну дагыда бир хапарын сагъынмай жарамас. «Къуш уя» табийгъатны суратлаудан башланады. Башир жашыракъ заманында жазгъан чыгъармаларында адамны ич дунясын тыш болумну юсю бла бергенди, артыкъ тереннге уа кирмегенди. Бу хапарда уа Кавказ таулары, алада саркъыгъан шорхаланы, анда жашагъан жанлы затлары юслеринден айта, автор, керти да, ёсоу жолунда уллу жетишимлеге жетгенин кёргозтеди.

Хапар тау къушну бла аны эки баласыны юсюнден барады. Боран, аланы уяларын чачып, тюкленмеген балаланы жерге атады. Ана къуш, ала ёген сунуп, жарсыиды, кеси да, жаралы болуп, кьыйналады. Болсада аны балалары сау болуп чыгадыла, аналары ала бла тенг учалмагъанын кёрюп, экиси эки жанындан алып, кёкге кётюрюледиле, сора келип тау башына кьонадыла. Кьыйын болса да, аланы жоллары тау башына эди, уялары болган жерге.

Бу хапарда Башир жашырын тил бла бизни миллетибиз чеккен кёчюнчюлюк кьыйынлыкъларын суратлайды. Ол жазылгъан жыллада сюргонню сагъынын онг болмагъанды, баям, ол себепден Гулаланы Башир ол ачыуну кьыйынлыкъларын бу адабият чыгъармада тасха тил бла айтханды.

Сёзсюз, малкъар адабиятка эседе кьалырча быллай уллу юлюш кьошхан жазыучу бизни энтта да кеп чыгъармасы бла къууандырылыкъ эди, алай аны мурадлары жартылай кьалдыла. Бирде, Баширни эсгерсем, эллими-жерлими, жазыучу кьарындашымы жумушакъ кьарамы кёз аллыма келеди, жарыкъ, таукел ауазы эшитиледи. «Эси барны - неси да бар», - деп, къууанама анга.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

КЁРМЮЧ

Аууз бла айталмаганны - суратларыны тиллери бла

Дунияда хар адамга да саулук бирча берилмейди. Жюрегинде кыйнаганны сёз бла айттырга хар кимни да болмайды амалы. Бирле у аны сурат бла ачыклайдыла. Бу кюнледе Нальчикни А.Ткаченко атлы музейинде «Если я умею летать» деген ат бла кьуралгъан кёрмючде Каролина Тхакахова, Ларина Шипшева бла Темирлан Аталиков кеслерини энчи дунияларын, сагъышларын кёрюзтгендиле.

Аланы сейир ишлери махкемени юч залыны да кьабыргъаларын толтургъан эдиле. Аны хар биринде дунияга энчи кёз кьарамлары эсленмей кьалмагъанды. Жарык тюрсюнлю суратла битеу келгенлени кьууандыргъандыла.

Биринчи залда «Солнце», «Другой мир», «Индия. Праздник красок», «Дракон», дагъыда башха чыгъармала хар кьаралны ариу байрымын ачыклайдыла. Ала Ларина Шипшеваны ишлеридиле. Кьызчыкны 18 жылы толгъанлыкьга, кьолунда кьалла тутарга анга кыйынды. Алай боулангы уста хайырлана билгени баямды. Кесини да бу бешинчи кёрмючюдо.

Чыгъармаларын кёпле жаратханлары себепли быллай жыйылыулага аны терк-терк чакъырадыла.

- Мен кесими суратларым бла дунияны, табийгъатны ариу-лугъун, байлыгъын кёрюзтюрге излейме. Алыкъа кесим иги жюрюялмагъанлыкьга, живописьни хайыры бла «учарга» юйренгенме, - дейди Ларина.

Экинчи залда уа Темирлан Аталиковну ишлеридиле. Ол Ларина бла тенгди. Алай бу аны биринчи кёрмючюдо. Алыкъа сёлешмегенликге, таза сагъышларын, табийгъатха сыймеклигин да чыгъармалары бла толу ачыклайды.

Кеси да «Сова» деген студияда юйренеди. Суратларыны асламысында жомакълардан тюрлю-тюрлю жануарла ишленидиле. Алагъа энчи эс бургъаны уа аланы бек сыйгени бла байламды. «Юйде киштикчи барды, кесине да бек иги кьарайды, аны себепли анга аталган бир кьауум иши да барды», - дегенди жашчыкны анасы Лара Аталикова.

Ююнчю залда уа барысындан да кичи Каролинаны чыгъармаларын кёрюрге онг болгъанды. Анга онбир жыл

толгъанды. Ишлеринде керти усталыгы болгъаны эсленеди. «Рождение планеты», «Цветы», «Розовый рассвет», «Дети луны», «Калейдоскоп» деген суратлада ариу тюрсюнле, аламны сейирлиги терен ачыкъланганды.

Бюгон бизни бери бу хунерли сабийле жыйгъандыла. Кеслерини чыгъармаларында болгъан ариулыкьну, тазалыкьны, тамашлыкьны бизге кёрюзтюрге сыйгендиле. Жанна Канукова бла Рита Таовага энчи ыразылыгьымы айттырга сюеме. Нек дегенде ала бу кёрмючю кьуралууна

себеплик этгендиле.

Суратланы ишлеген сабийле уа керти да сейир чыгъармала хазырлагъандыла, алада жылыу, жарыклыкь да бардыла. Мындан ары кеслерини усталыкълары бла юйюрлерин, бизни да кьууандыра турсунала, - дегенди КьМР-ни Художниклерини союзуну башчысы Геннадий Темирканов.

Бери келгенлени саны кёп эди. Хар бири да жаш художниклени алгъышлап, жылы сёзлерин аямагъандыла. Аталарына, аналарына да, кьолларын бошлап кьоймай, сабийлеге айнырга, фахмуларын ёсдю-

рюрге мадар этгенлери ючюн ыразылыкъларын да билдирип, гюлле бергендиле.

-**Мен** чыгъармаланы бек жаратханма. Алада дунияга сыймекликлерин, сёз бла айталмагъан сагъышларын суратда бла ачыклагъанлары бек тамашады. Биринчи залга киргенлей, Ларинаны «Восторг» деген сураты кёзюме урунганды. Аны ариу тюрсюнлери кёлюмо жарытхандыла.

Каролина Тхакахованы «Рождение рода» деген иши да бек аламатды. Суратны терен магъанасы барды, ол кьадар акъыл онбиржыллыкь сабийни башында кьалай кьайнагъаны бек сейир этдиреди. Бу ишлени уа жангыз да абадан адамла угъай, кичиле да жаратып, ангылагъан да эталыкьдыла, деригим келеди, - дегенди Ацканова Сафият.

Быллай кёрмюч бу музейде биринчи кере кьуралгъанын да эсгертирге тийишлиди. Аны ахырында уа жаш усталлага жораланган назмуну окьулгъаны аланы кьууандыргъанды, кёллерин кётюргенди.

ТЕМУККУЛАНЫ Амина
Сурат авторнуду.

Иссилик

Уллу-гитче да - кёллени жагъаларында, парклада

Июнь, июль да кёзю кьагып ачынчы бошалдыла. Ала жауунлу, бир кесек кьаугъалы да болгъанлары барыбызны да эсибиздеди. Август а иссилик бла башланды. Ол шахарда бютонда бек эсленеди. Ма алай кезиуледе кёпле солургъа Кьрымга, Сочиге, Анапага, Дагъыстанга Къара, Каспий тенгизлени жагъаларына кетдиле.

Алай солуу кюнлерин бизни республиканы санаторийлеринде, пансионатларында, турист базаларында ётдюрюрге сыйгенле да бек кёпдюле. Ала шахар кьатында череклени, кёллени жагъаларын неда Минги тауну тийресини салкьынын сайлайдыла.

Хауаны жылылыгы кюндюз отуз градусха жетгенде, андан башха не амал этгин. Жанынгы паркга, Долинскде кёлню жагъасына атаса, солуп, салкьында олтуруп, черекни саркьганына, кёлню юсюнде кюн таякъланы ойнагъанларына кьарап,

жуунуп, зауукьлукь табаса.

Нальчикчилени асламысы эрттенликден окьуна солуу паркга тебирейдиле, бир-бирлери уа ингирикде ишден сора атланадыла ары. Ала омакь, терекле чапыракълары бла салкьын этген аллеялада айланадыла, кёлню жагъасында олтурадыла, сууда жуунадыла, жюзедиле. Эрттенликде

-эртте бла ингирикде Нарт уяда Кизилвокага бир минг токъсан элли тапка бла чыгъадыла.

Шабат кюн солуу паркга биз да баргъанбыз. Абаданла, гитчеле да кёп. Бирлери терекле тюбюнде олтуруп солуйдула, мороженое ашайдыла, сууукь суу ичип, кьызгъанларын чёкдюредиле, ыразылыгы бол-

гъан а кьыллаучалада, башха аттракционлада да учадыла. Сабийле да алай. Юйюрлери бла бери келгенле иги кесекдиле.

Паркны жаюу жолларыны жанларында да олтуруп солуу алгъанланы аслам санда кёрюрге боллукьду. Гитче эрленчиг а, жерге тышюп, кьозну табып, аны бла жангыдан терекге кётюрюледди, бутакьны юсюнде олтуруп, аны жаны бла ёрге, энишге озгъан адамланы анга кьарагъанларына махтанганча, кёгетни эки ал

аягы бла кьаты тутуп турады. «Кьууанч» кафени тегерегинде, тереклени, юлкулени салкьынында, ичинде да адамла асыры кёпден, аякь басар жер жокьду. Ала татыулу эм татымлы таулу хьчинле, шишликле, бёрекле бла сыйланадыла. Гара, татлы суула ичедиле.

арадан, ол тийреледе болгъан башха санаторийледен, солуу юйледен келген сабийле, абаданла да кёлню тегерегин кьуршалагъандыла. Ала кырдыкга жатып, кюннге кьызадыла, кёлге кирип жуунадыла, ыразылыгы болгъан а алайда спорт майданда жаруу этеди.

Насыпха, мында жюрегинг жаратханны алып ашаргъа боллукьса. Кафени кьатында уа сабийле ойнарча жерле да жарашдырылгъандыла.

«Долинск» турист базадан, «Радуга» сабий-реабилитация

Кёлюнг жарата эсе уа - тирде илишан ат да, кесинги сына. Кьысхасы, уллу, гитче да исси кюнледе солуу паркдадыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

ЖОЛОУЧУЛУКЪ

Грецияда Малкъарны ышанлары билинедиле

Эски Родос

Грецияны бек белгили айрыкамларындан бири Родосду. Бу шахар бизни эрагъа дери жаратылганды, кеп кере чачылганды, шендю биз кѳрген а орта ѳмюрледе ишленгенди. Эски араны къатында жангы кварталла да бардыла. Бурунгу журт музей болганындан сора да, ичинде адамла жашайдыла. Аны тар орамчыкларына машинала сыйынмайдыла, жаланда мотоциклле.

Бу айрыкамда да грекчилени миллет ышан

да бизни жерибизни бир халкъ да алаалыкъ туйюлдо», - дейдиле мында жашагъанла. Патриот сезимлери, ата журтларына суймекликлери чексизди.

Европаны шахарларын алсакъ, алада эрттегили юйлери бла шендююлери бир бирлерине келишмейдиле. Сѳз ючюн, эски Варшаваны фашистле жер бла тенг этип кѳйгъан эдиле. Алай художестволу школда сабийлени сакъланган суратлары бла поляк аны жангыдан сюегендиле.

Сими бла Халки

Грецияны эки минг чакълы айрыкамы барды. Сими Родосдан сора аты бек айтылган жерди. Пианинола халкъда жайыла башлагъанда, битеу да къыралдан эсе бу жерде кѳп эдиле. Кемеле ишлеп, бек бай жашагъандыла алгын. Шендю мында Афинде жашагъан бек къолайлы грекчилени дачалары бардыла. Сими - ЮНЕСКО-ну къоруундады, битеудуния культура байлыкны къурагъан шахарланы тизмесиндеди.

Жер бек багъады, мында юй ишлейме дегеннге проектин архитекторла бердиле: орта ѳмюрлю шахарны сыфатын бузаргъа эркинлик жокъду. Битеу мекялла да бир тюрлююле, тышлары жарыкъ боюла бла боялыпдыла: кѳксюлдюм, къызгылдым, сары.

Кеме бла Родосдан Халки айрыкамгъа барыгъа болады. Анда уа халкъ жарлы жашайды. Хар экинчи юй-иесиз, терезелери-эшиклери да жокъ. Грецияда, тюз биздеча, туугъан жерлери бла байламлыкларын тас этгенле кѳпдюле. Ала, ата-бабаларыча,

кечиндирир ючюн, къол усталыкларын хайырланадыла. Ким керамика табакъла, къошунла этеди, ким крючок бла эшеди, ким териледен тонла тигеди.

Иш хакъдан налог Грецияда отуз алты процентди. Бизге уа онюч проценти да бек уллу кѳрүнеди.

Гипократны ата журту

Кос айрыкамда Гипократ жашагъанды. Мында бизни эрагъа дери салынган медицина комплекс сакъланганды. Осман империя бийлик этген замандан а Дефтердарны эм Хасан хажини межгитлери турадыла. Гераклны, Афродитаны килисалары уа мажюсю заманладан бери сакъланыпдыла.

Мында да реставрация ишле къыстау барадыла. Эрттегили бай юйлени полларында, хуналарында таш мозаикаладан адам кѳзюн алмаз. Айрыкамда кѳп жерле Малкъарны эсге тюшюредиле. Сѳз ючюн, Косда эрттегили эл Кюнлюмге ушайды. Сейирлик Сими да, тюз Кюнлюмча, къяаны юсюндеди.

Эски Родос.

Кос айрыкам.

кезиуде тилек этгенди: «Ана болайым», - деп. Жау чыракъ жанып бошагъандан сора андан къалгъан халычыкны жутхан эди. Анга туугъан сабий къол аязчыгъында ол халычыкны къысып тура эди.

Тюркюлю къуллукъчу андан сора килиса ишленгенди тюз жерде. Алай жетинчи сентябрьни кечесинде иконаны тау башына чыгъарадыла, сора тишируула да тилек этедиле. Греция - килисаланы, ийнанган адамланы жериди.

Тоналгъан шахар

Родосда эрттегили шахар барды - Линдос. Мында жюз скульптура болганды, бусагъатда жаланда аланы постаментлери сакълангандыла. Жаула таш суратланы жерлеринден къобарып, кемелерине

жюклегендиле, алай тенгиз аланы кѳмгенди.

Грецияны жерлерине, культураларына да сукъланып, аланы бийлерге кюрешгенле кѳп болгандыла. Алай эртте-кеч болса да, тюзлюк хорлайды. Линдос кемеле ишленген бай ара эди. Мында онбеш минг адам жашагъанды. Бу тюрк болгъан, оюлгъан, тоналгъан шахар бююнлюкде да бек ариуду. Бийик къяаны тѳппесинде къалгъан хунала мында сейирлик архитектура болганына шагъатлыкъ этедиле.

Сѳзсюз, Грецияда тенгиз да бек сейирликди. Терен болмагъан жагъалары - сабийле да ойнарча суула, жылтырай тургъан таза юзюмез... Барды жашауда насып, аны аты Грецияды.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Суратла авторнудула

Халки.

Сими.

лары ачыкъды. Орамлада мозаика: алыкъа къатмагъан цементге салынган галькадан накъышла. Уллу тюкленени полларында окъуна плитка угъай, ташла. Таулада жашагъан битеу халкъланы да жашау жѳнгерлеридиле ала. Эски шахарда Святой Иоаннын орденини рыцарьлары ишлеген хунала сакълангандыла.

Тюркюле тѳрт жюз жылны бийлеп тургъандыла бу айрыкамны - аланы межгитлери да турадыла. Родос Италианы жери да болганды, ала сюеген мекялла да оюлмагъандыла. Жаланда 1948 жылда къайтханды Грециягъа бу тийре, ата-бабалары ишлеген шахары бла бирге.

Бююнлюкде бурунгу кесегинде реставрация ишле къыстау барадыла, къыралда экономика кризисге да къарамай. Грекчиле ташларыны хар бирин багъалайдыла. Анга сейир этерча туйюлдо: Родосха жыл сайын беш миллион турист келеди. «Битеудуния культурада, илмуда

Бек сейирлик жерди ол, алай жангы Варшава анга ушамайды.

Прагада да орта ѳмюрледен къалгъан мекялла къонаклагъа ушайдыла. Родос алай туйюлдо, бурунгу бла шендююю районла бир кибик туйюл эселе да, культура байламлыклары баямды.

Родосда жел не кече, не кюн тохтамайды. Кеси уа, тюз Огъары Малкъардача, сызгыргъан, жырлагъан да этеди.

Бу айрыкамда майдан октябрьге дери жауун жаумайды. Исси болса да, тенгиз ийисли аяз къызыну селейтиди. Орамла-чакъгъан терекленен тол. Къысхасы - жомакъ.

Кафеледе бла ресторанда жылы гыржын болады - тюз таулу тыммыл. Грекчиле жуукъларын бек жюрютедиле, туугъан эгечле бла къарындашла терктерк тюбешедиле, тюз таулулача. Кюн сайын жакълыкъланы миллет каналладан биледиле. Кеслерини эрттегили жырларына тынгыларгъа бек сюедиле.

Линдос шахар.

чабакъ тутуп, жемишле ѳсдюрюп жашаргъа суймейдиле. Башларын кечиндиргенден сора да, уллу ахчала кюсейдиле. Эллери да тозурай барадыла.

Ашау-жашау

Родосда ингирде сагъат онда шахар тынчайып къалады: эр кишилени асламысы Германияда, Англияда, Францияда ишлерге кетипдиле. Бир орусла тишируу: «Мен грекчиге эрге баргъанымда, ингиллиз тилини биле эдим, арта грек тилге да юйренгенме. Сабий садда медсестра болуп ишлейме, юч жюз евроду хакъым, андан жюзюн ток ючюн тѳлейбиз. Къалгъан ахчам эки сабийбизни кружокларына кетеди. Баш ием шендю Германияда ишлейди», - дегенди. Хау, айгъа бир-эки минг евро алгъанла да бардыла, алай ала азыдыла.

Грекчиле башларын

Терекге табыны

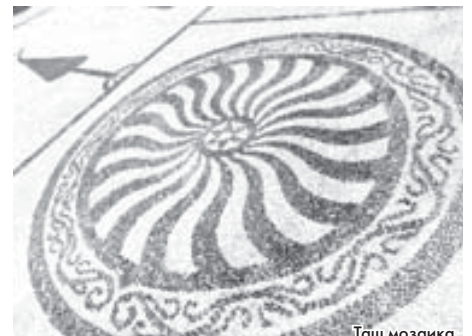
Малкъардача, Грецияда тилек толгъан жерле бардыла. Сѳз ючюн, Родосда Цамбиканы килисасына битеу дуниядан аналыкны сынаялмагъан тишируула келедиле. Аны иконасы Родосда терек юсюнде табылганды. От жаннган кѳрүнгенди, бир кѳйюч уа, не болуп къалды деп, барса алайгъа - анда уа икона.

Бек сейири - ол Кипрде белгили эди. Анда жашагъанла аны юч кере алып кетгендиле, алай ол а терекге къайтханды. Сора аны Родосда къояргъа оную этилген эди.

Бир-бир тишируула къая башында иконагъа тобукъланып мингендиле. Бир тюрк пананы юй бийчеси да киши юйюнде болмагъан

Грек керамика.

Таш мозаика.

ФОЛЬКЛОР ХАЗНАБЫЗДАН

Ёмюрлеге бойсунмагъан насийхат сёзле

Тенг, шуёх

Айыпсыз тенг излеген-тенгсиз къалыр. Айырылыр тенг аяулуну тилер. Жёнгерин ташлагъан жолда къалыр. Жолда жолукъгъан жолдаш болмаз. Кёп шуёх тутхан-шуёхсуз къалыр. Тергеусюз жууукъдан тергеулю шуёх игиди. Тенг тенги бла, тирмен тегенеси бла. Тенг болсанг, бол, болмасанг, кенг бол. Харам тенгден ачыкъ жау игиди. Шарайыпсыз тенг излеген тенгсиз къалыр. Осал тенг ауана кибики. Осал тенгинг-ауананг кибики: Кюн тийгенде-къатынгдан кетмез, Кюн батханда-тапмазса. Тенги болгъан тенгине къарар, Тенги болмагъан жёнгерине къарар. Тенги кёпню-жау алмаз, Акъылы кёпню-дау алмаз. Хар элде бир ёгюзюнг болгъандан эсе, Бирер танышынг болсун. Шуёхунг бетинге къарар, Жауунг чолангы марар. Шуёхунг кюйдюрюп сёлешир, Жауунг кюлдюрюп сёлешир.

Адетлени юсюнден

Аманны тукъумуна къарама, Игини тукъумун сурама. Арыкъ этни шорпасы татымаз, Адеп базарда сатылмаз. Атасына ушагъан атасыча оноу этер. Ач келгени тойдургъан, Кеч келгени къондургъан. Бир къойну эки кере соймайдыла. Биреу къатын келтирар, Биреу атын ёлтюрю.

Ёзденлик этгенликге, ушууурга тох-
татама.
Ёлюк кебинсиз къалмаз.
Жаш келсе - жумушха,
Къарт келсе - терге.
Жууугъу кёп жарлы болмаз.
Игиге жюрюш жокъ,
Аманнга юлюш жокъ.
Келини ахшыны уланы ахшы,
Уланы ахшыны келини да ахшы.
Келинин чайнагъан жашын ашар.
Киеуюн чайнагъан къызын ашар.
Къонакъ кёп келиучо юйню чоюну
сынжырдан тюшмез.
Къонакъгъа ашынгы бермесенг да,
къашынгы бер.
Къонакъны мардасы ючдю,
Ючден оза, къонакъбайгъа кючдю.
Намысы жокъну - дунясы жокъ.
Мал бермей, жууукъ болмаз,
Къар жаумай, сууукъ болмаз.
Сыргъасына къарама, акъылына
къара.
Тенгинги жиятып, душманынгы къу-
уандырма.
Тойгъан жерге тогуз къаты.
Учагъа олтургъан бичакъсыз болмаз.
Хаух кийим кийген - тешер,
Хаух атха минген-тюшер.
Чакъырмагъаннга барма,
Чакъыргъандан къалма.
Уялгъан айып тойюлдо, уялмагъан
айыпды.

Болумсузлукъ

Айыну кере тургъанлай ызынзлай эди.
Ары - оракъ, бери - чалгыы.
Ат кёрмеген атха минсе,
Уруп, тойюп атлатыр.
Къой кёрмеген къой кютсе,
Къуууп, сюрюп отлатыр.

Аты болмагъаннга жюген бергенлей.
Барны кёралмагъан, жокъгъа тезал-
магъан.
Бёркню эте билмей, ёре этди,
Эл а аны кёрдю да, тере этди.
Бир тарыкъсанг - болушурла,
Беш тарыкъсанг - урушурла.
Буттукъыз ыйых кюнде тирилик.
Бюрчеледен ёпкелеп, тонунгу отха
атама.
Ёрге туруп кёрмей эди да, олтуруп
къарай эди.
Ётмекни чайнай кетсенг, чий болур.
Жарты молла дин бузар.
Аман жоргъа жол бузар,
Аман молла дин бузар.
Жолсуз барсанг, арбанг ауар.
Кёрмеген кёрсе, кёрпе тонда чёп излер.
Кимни сабаны битсе, аны тауугъу.
Кюн кёрмеген кюн кёрсе,
Кюндюз чыракъ жандырыр.
Эшек, мюйюз ёсдюреме деп, къулакъ-
сыз къалгъанлай.
Юре билмеген ит юйюне къонакъ
чакъырыр.

Лакъырда, чам

Айгъа алып, бир кюннге ашар.
Айланган ит сюек табар.
Айраннга суу кош,
Телиге жол бош.
Ала - бере билмеген,
Берсе, кёзюне жукуъ кирмеген.
Алауан къатынсыз къалгъанлай.
Аман азыгъын ташада къабар.
Аман ит - юрючю,
Аман къатын - кюлючю.
Аман къатын, къонакъ келсе, сибиртки
алыр.
Аман къызын анасы келечиси болур.
Аман терек бутагъын сёгер.

Аман шапа артын адамлагъа буруп
ашар.
Аманнга къамичинги берсенг, атынгы
да тилер.
Атха нал ургъанда, макъа да аягъын
кётюргенлей.
Ахча болгъан жерде тенг кёп табылыр.
Аягъы басханны кёзю кёрмегенлей.
Аягъы киргинчи таягъы.
Аякълыгъа жер бермеген,
Аууулгъа сёз бермеген.
Балтасы суугъа кетген сабын да ызын-
дан ата эди.
Биреуно къатыны биреуге къыз кёрю-
ню.
Бузоула ичине ёгюз киргенлей.
Гыдай эчки суугъа къараса, кесин улакъ
сунар.
Ёлеме дегенин бла кетеме дегенин
киши тыймаз.
Жарлы кёчюп тебиресе, бай кёрюню.
Жашны жумушха жибер да, ызындан
къара.
Жашы атасын юйретгенлей.
Жилан дугъуманы суймей эди,
Ол а барып тешигинде бите эди.
Жугъутур къулагъына жел къакъгъан-
лай.
Келсе, кете билмеген,
Кетсе, келе билмеген.
Кесин махтагъан - бир тели,
Къатынын махтагъан - эки тели.
Кёзюнде тереги болгъан чёбу бол-
гъанга кюле эди.
Къайна къазан алты ай,
Олтур къонакъ жети ай.
Суу башын тыйгъан эмегенча.
Таулуну ал акъылы кимчи да болсун,
Арт акъылы мени болсун.
Тойгъа барсанг, тоюп бар,
Эски тонну кююп бар.

БАГЪАЛА

Жашау бардырыргъа къайда учузду

Ёмюрледен бери айтыла келген
Россейде кимге игиди жашаргъа де-
ген сорууну энди башхасы, магъанасы
андан кем болмагъан, алышындыр-
ганды - жашау этерге къайда учузду.
Аны уа хайырланылгъан товарланы
бла жалчытылгъан жумушланы эм
кёп суралгъанларыны багъаларыны
юсюнден Росстатны ахыр шартларын-
дан билирге боллукъбуз.

Сагъынылгъан тизмеге аш-азыкъ
продуктланы 30 тюрлюсю киреди:
ётмекден, этден, тахта кётетледен
башлап суу бёреклеге, тортлагъа,
чайырлагъа, конфетлеге дери. Бирси
товарладан - 41 тюрлюсю, жалчы-
тылгъан жумушланы да 12-си белги-
ленеди.

Алагъа уа чач къыркыу, хамамгъа
барыу, Интернет бла хайырлануу да
киредиле. Орта эсеп бла къыралда,
июльню кёрюмдюлерине кёре, мар-
далы тизме бла хайырлануу 13 минг
863 сомгъа жетгенди. Болсада реги-
онлада ол бир кибики тойюлдо.

Барысында да учузуракъ ол сагъы-
нылгъан продуктла бла жумушла Ке-
мерово областьда болганды. Анда
бу кёрюмдю 11 минг 733 сомду, са-
улайда къыралны алып тенгешдир-
генде, ол бирсиледен 15 процентге
азды. Бек багъалы жерге уа Камчатка
саналганды. Анда сагъынылгъан то-
варла эм жумушла бла хайырланууну

ёлчеми 23 минг 815 сом болганды.
Ол а орта эсеп бла терегенде, 71 про-
центге багъады.

Округла бла алып къарагъанда,
Росстат эм учуз жерле Кърым бла
Севастополь болгъанларын тохташ-
дырганды, ала ол кезиуде алыкъа
Кърым федерал округда эдиле.
Анда кёрюмдю 12 минг 190 сомгъа
жетгенди - къыралда орта эсепден
12 процентге аз. Мардалы тизме эм
багъалы болгъан жерге уа Узакъ Вос-
ток округ саналганды - 17 минг 302
сом - 24 процентге аслам, къыралда
тохташдырылгъанындан эсе.

Ачыкъланганына кёре, Москвада
жашау этген битеу Россейден 45 про-
центге багъады. Тохташдырылгъан
тизмеге кирген продуктланы бла
жумушланы багъалары июль айда
20 минг 99 сом болганды. Санкт-
Петербургда уа ол беш мингге учуз
эди. Вячеслав Бобковну, Жашау этиу
даражаны битеуроссей арасыны ди-
ректоруну, айтханына кёре, Росстат
быллай кёрюмдюлени товарланы
багъаларын тинтгени бла бирге
къыралны регионларында жашагъ-
анланы продуктланы сатып алыуда
бла жумушла бла хайырланууда къо-
лайлыкълары къалай болгъанларын
тенгешдириуду.

Багъаланы юсюнден сагъынсакъ,
ала озгъан жылдача, быйыл эсле-

нирча терк ёсмейдиле. Росстатны
кёрюмдюлерине кёре, 2016 жылны
алты айыны ичинде инфляция 3,3
процентге кёбейгенди. Нёден да бек
продовольствиелы болмагъан товар-
ланы багъалары кётюрюлгенди - 3,8
процентге. Адамланы жумушларын
жалчытыу да 2,7 процентге багъаракъ
болганды.

Россейлиени къолайлыкълары
уа, жарсыугъа, азал барады деп да
чертгенди Вячеслав Бобков. «Ромир»
деген тинтиуле бардыргъан холдинги
кёрюмдюлери аны алайлыгына
шагъатлыкъ этедиле. Июнь айда
адамланы къоранчлары майдагъы-
ладан эсе къайда къарыусузуракъ
болгъанлары эсленгенди. Ала 11, 4
процентге азайгандыла.

12 айгъа юлешген заманда харкюн-
люк товарлагъа къоранчла саулайда
5,8 процентге ёсгендиле. Ол кезиуде
инфляция уа 7,5 процентге жетеди.
Алай бла россейлиени бюгюнлюк-
де этген къоранчлары 2015, 2013
жылланы кёрюмдюлеринден окъуна
азыракъдыла.

«Ромир» июньда товарланы хайыр-
лануу тириликни индекси бирси жыл-
ладача болгъанын белгилейди. Алай а,
экспертлени чертгенлерине кёре,
аны быйылгъа эншиге терк тоюуюу
алгъын бир кере да болмаганды.
Россейлиле, жарсыугъа, ачхаларын

аяп жюрютюудедиле. Орта эсепли
чек - адам тюкеннге бир кере бар-
гъанында къоратханы - май айда
болган ёлчемде къалганды.

Болсада битеулю къоранчланы
четенини ючюнден айтхан заманда,
анда аш-азыкъ продуктлагъа жетгени
54 процентге кётюрюлгенди. Алай а
аналитикле быллай оюмгъа кел-
гендиле: адамла ашха асламыракъ
ахчаларын бергенликге, бирси то-
варланы аз алып, аяулу жюрютюрге
кюрешедиле.

Дагъыда бир шарт барды. Кризис
башланганы Росстат адамланы
къолайлыкъларында башхалыкъ
асыры бек эсленгенди тохташдыр-
ганды. Аны алайлыгъын Джини
коэффициент да - къолайлыкъда
ахчаларын бергенликге ачыкълагъан дуни-
яда эм белгили индикатор - кёрюзт-
генди. Жылны биринчи жарымыны
итогларына кёре ол 0, 399-ге аслам-
ды (0,396 - былтырны бу кезиуонде).

Бютюн ангылатып айтхан заманда
уа бек къолайсызланы 20 проценти-
ни файдасыны ёлчеми алты айны
ичинде 5,7 процентге азайганды
(5,6 - былтыр). Эм къолайлыланы
20 проценти хайыры уа азайгъан
угъай, кёбейген этгени (45,7-ден 45,9
процентге) эсленмей къалмагъанды.

Юлия КРИВОШАПКО.
«Российская газета».

ЧАКЪЫРЫУ

Бизни журналистлеге да кыатышыргыа онг баргы

Басма эм аслам коммуникацияла жаны бла «Татмедиа» республикалы агентство «Многоликая Россия» деген IX-чу Битеурросей ачык журналист конкурсы кыатышыргыа за-явканы аладыла.

Эришиу «Татарстан Республикада 2014-2020 жылда кырал миллет политиканы жашауда бардыруу» кырал программаны чеклеринде кыралганды. Аны мураты Россей Федерацияда жашаган халкыны төрелерин, адетлерин көргөзүөдү, алы мындан арысында саклауга кыайгырыду. Андан сора да, журна-

листлени миллетлени культураларын, жашауларын ачыклаган эм магы-аналы, фахмулу ишлерин айырып белгилеудү.

Конкурсы асламлы информация амалланы редакциялары кыаты-шыргыа болукдула. Эм иги ишлеге алты номинацияда кыараллыкдыла: «Телесожетлени цикли», «Телепроект (документли фильм, телеберилени цикли)», «Радио берилени (репортажланы цикли)», «Басма изданилада публикацияны цикли», «Интернет СМИ-де материалланы цикли», «СМИ-де сабий-жаш тейю жарыкыландыруу проект». Хорлагы-

анланы саугылау 2016 жылны ноябрь айында Кыазан шахарда болукду.

Конкурсы кыатышыргыа сойген-лени ишлери 17 октябрыге дери алы-нырыкдыла. Аланы бу адресге жи-берирге керекди: Басма эм асламлы коммуникацияла жаны бла «Татмедиа» республикалы агентство, 420066, Татарстан Республика, Кыазан шахар, Декабристлени орамы, 2 юй, 6 этаж, 7 кабинет, СМН-ни бөлүмю.

Конкурсну юсюнден положенияны www.tatmedia.tatarstan.ru сайтда «Конкурсы» бөлүмюнде табаркы-сыз. E-mail: mnogolikaya2016@mail.ru, тел.: 8 (843)570-31-12.

Кысыкча чампа

Ойнаргыа чыгыр

Насра Хожаны кыатыны, кыарыны болуп, сабий табаргыа ауруп жатканды. Алай, табалмай, көп кыйналганды.

Тишируула халпарны Хожагы айтханларынды, ол:

- Тохтагызы, мен аны амалын билеме, - деп кетип, төкөндөн бир талай илпая алып, бийчесини жанына салганды.

- Хожа, была нелеринг эселе да, бусагытда неге керекдиле? - деп соргандыла тишируула.

- Сиз сабий көрмөгөнмисиз? - деп сейирсингенди Хожа. - Бу тууарык да бала ушайды да, быланы көрсө, ойнаргыа чыгыр.

Киштик кыайдады?

Хожа базардан эт алып келип, хычин этерге кыатынына бергенди. Ол ашарык этип башлагынычы, этни киштик ашап кетгенди.

Ингирде Хожа:

- Кыатын, хычин этдингми? - деп сорганды.

- Угъай, этни киштик ашап кетгенди.

Ол, ачуланып, киштикни тутуп келип, базманга салганды. Аны ауурлугу тамамын килограмм болганды. Насра Хожа, сейирсинип:

- Жаныуарчыккыны ауурлугу юк килограмм эсе, эт кыайдады? Ол ауурлук этники эсе уа, киштик кыайдады? - деп сагышык кыалганды.

Юйдегили болуу

Насра Хожаны ахлулары кыайылып кенгешгендиле да, анга кыатын алыргыа оюлашкандыла. Келишимни юсюнден аны кесине жуук билдирмей, экеулен барып, жангызлай турган бир тишируу бла сөз тауусуп келгендиле.

Кыатын бек эриши эди. Иш тамамы болду дегенден сора Хожагы айткандыла. Ол юйленирге угъай демегенди. Алай бла кыатыны келтирип, Хожаны юйюне салгандыла.

Эрттен басында Хожа кыайры эсе да кетип тебирегенлей, тишируу аны тохтапты сорганды:

- Э киши, мен сени жуукларынгы танымайма. Кимге көрюнейим, кимге көрюнейим? - Хожа, арсар бола турмай:

- Кимге көрюнсөң да, көрюн, алай манга көрюнме, - дегенди.

Билдирүү

Адыг (Черкес) халкыла аралы илму академия бош жерлерине конкурс бардырады

Адыг (Черкес) халкыла аралы илму академияны бийыл 27 августда Нальчикде болук битеулю жыйылынуу алында АМАН-ны президиумуну кенгеш болганды. Анда бу организацианы керти членлерине бла член-корреспондентлерине көргөзүлгөнлени тизмеси сюзюлгенди эмда бош жерлеге конкурс бла бу адамланы алыргыа оюу этилгенди:

1. Медицина-биология илмуланы бөлүмюне

АМАН-ны член-корреспондентине: 1. Чаушев Исафил Назбиевичи - Кыарачай-Черкес кырал гумани-тар-технология институту Медицина институту директорун, медицина илмуланы докторун, профессорун (КыЧР, Черкеск ш.).

2. Общество илмуланы бөлүмю

АМАН-ны керти членлерине: 1. Гукешоков Мурат Хасанбиевичи - АМАН-ны член-корреспондентин, Х.М. Бербеков атлы КъМКЪУ-ну право, экономика эмда финансла институту директорун, КъМР-ни сыйлы юристин (КъМР, Нальчик ш.).

2. Хабачиров Мурад Лялюевичи - АМАН-ны член-корреспондентин, КъМР-ни Конституция Сюдюню Аппаратыны башчысын, КъМР-ни сыйлы юристин (КъМР, Нальчик ш.).

3. Тарых-филология илмуланы бөлүмю

АМАН-ны керти членлерине:

1. Янчабадзе Юрий Дмитриевичи - Абхазияны Илмула академиясыны Гуманитар тинтиулени Д.И. Гулиа атлы институту тарых бөлүмюню баш илму кыулукчуусун, тарых илмуланы докторун (Абхазия Республика, Сухум ш.).

АМАН-ны член-корреспондентине:

1. Авидзба Василий Шамониевичи - Абхазияны Илмула академиясыны Гуманитар тинтиулени Д.И. Гулиа атлы институту директорун, филология илмуланы кандидаттын, доцентни (Абхазия Республика, Сухум ш.).

2. Братов Хасин Сагидовичи - Гуманитар тинтиулени Кыарачай-Черкес кырал институту баш илму кыулукчуусун, доцентни (КыЧР, Черкеск ш.).

Аладан сора да, АМАН-ны сыйлы членлерине көргөзүлгөн бу адамланы документлерине кыарлаганды:

1. Додулары Тауканы жашы Аскерни - «Минги-Тау» журналы баш редактору, КыЧР-ни халкы поэтини (КъМР, Нальчик ш.).

2. Аргунов Олег Абубекировичи - кырал эмда жамаут кыулукчууну, «Хабездеги гипс завод» ОАО-ну баш директорун (КыЧР, Черкеск ш.).

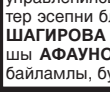
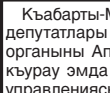
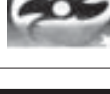
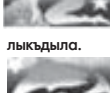
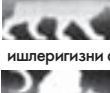
3. Шебзухова Лариса Курманбиевичи - поэссаны, Кыарачай-Черкес Республиканы халкы поэтин (КыЧР, Черкеск ш.).

Бийиклыкта гароскоп

6 августдан 13 августка дери

Уру кыазганла тирилдиле.

Къочхар. Ахча ишлерге тап кезиу тойюлдо. Ишигизде сак болуп, таматала айтхандан чыкмазгыа керешигиз. Кыатыгызда тенгеле да сак кезден кыарагыз. Аланы араларында сизге

Тана. Бу ийыкда жюрегигизни тынгысызлык бийлеп турлукгыа ушайды. Алай болганлыкыга, жангы башламчылыккагыа уа тап кезиудю. Къоркымагыанлай юйюр болумугузну торлендиргиз, жангы проекттеригизни башлагыз.

Эгизле. Ахча жаны бла кыолайлыкыгыз иги жанына бурулуккыду. Бу кюнде жангы иш табалсагыз а, аны эсеплери бек аламат болуккыдула, дейдиле жулдузла.

Айырычабакъ. Сизни ахча кыолайлыкыгыз кесигизни этилмилгизге бойсунууду. Битеу кыарыуугузну кыолга алып кюресегиз, баям, сокырмансазсыз. Хайт деги!

Аслан. Бу кюнде солусагыз, аны эсебин жылны узунуна сезгенлей турлуксуз. Жай сизни кезиуюгюзю. Саулугуугузга кыаратыгыз, юйюр бла байламлы тамалмай турган ишлеригизни ахырына жетдиргиз.

Кыз. Жашауугузну низамга келтир-гиз. Алыгыча, хо болса - болур, бол-маса - кылар, дегенигизини унутугуз. Бу кюнде танышхан адамыгызга торлеп кыарагыз.

Базман. Бу ийык сизге аман болуккы тойюлдо, не жаны бла да. Саулугуугуз бла байламлы жарсыула да кертикдиле. Солуу алыгыз. Жангы умтуларигиз да тынгысыз этедиле, алай жарсымагыз!

Акырап. Кесигизни бир аз агызы, асыры ишлегенден, кече-кюн деп айы-ралмай башлагансыз. Ол бек къоркуу-лууду. Жауларыгыз чийигизни билип, тюз алайгыа уругура болуккыдула.

Саклыкыз изленеди.

Мараучу. Бу ийыкда негерлеригиз бла тюбешилеу жайыгыргыа болушур-уккыдула. Тири болурга кюрешигиз. Саулугуугузга эс буругуз, бютонда нервала системагызга.

Текемойюз. Юйюр жашауугуз бла байламлы жарсыула чыгырыккыдула. Ишигизде проблемаланы хатасындан жууукларыгызга заман тампайсыз, бу солуу кюнде алапа энчи эс бөлүгюз.

Суукый. Ишигизде артыккагы бу кюнде кесигизни тап жанындан көр-гюзюрге кюрешигиз, таматала да эс бурулуккыла жетишимлеригизге. Аны эсеплери уа, сөзсюз, сизни кыуандыр-лыккыдула.

Чабакыла. Сиз чыгармачылыккы жа-нын бек сойген адамла болганлыкыгыз бир кере айтп кыомайганбыз. Ма бу кюнде да кыол усталыккагы, адабиятта жетишимлеге бютон себеллик этедиле.

Къабарты-Малкыар Республиканы Парламентини депутатлары эмда КъМР-ни законла чыгыаруучу органы Аппаратында ишлегенле Парламентни кыура эмда финансла бла жалчытуу жаны бла управлениасыны таматасыны орунбасары - бухгалтер эсепни бла финансла бөлүмюню начальниги **ШАГИРОВА Тамара Мухамедовна**гы кыарында-шы **АФАУНОВ Руслан Мухамедович** өлгени бла байламлы, бушуу этип, кыайгы сөз бердиле.

Учредительле: Кыабарты-Малкыар Республиканы Парламентни бла Правительствосу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЕГИЯ:

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редактору орунбасары)
ТЕКУЛАНЫ Хауа

(баш редактору орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис

(жууаплы секретары)

МОКЪАЛАНЫ Зукура (культура бөлүмю таматасы)

ТИКАЛАНЫ Фатима (жамаут-политика бөлүмю таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиндиклерин кыоруулау жаны бла Кыабарты-Малкыар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагыа КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла кырал комитетини компьютер службысы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООУ-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикте кере 19.00 сагытда кыол салынады. 20.00 сагытда кыол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГАНЛА:

Текуланы Хауа - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфья - жууаплы секретары орунбасары; Гезяланы Валентина - (1, 2, 3, 4-чю бетле), Бийчеккуланы Жаннета - (5, 6, 7, 8-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2100 экз. Заказ №1123

Багысы 10 сомду

РЕДАКЦИНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5

электронный почтасы: elbor_50@mail.ru